Verlagsort Allenstein

GAZETA OLSZTYŃSKA

„Gazeta Olsztyńska” z dodatkami „Gość Niedzielny” i „Gospodarz” wychodzi codziennie z wyjątkiem świąt. Abonament miesięczny na pocztach 1.30 marek, z odnoszeniem 1.66 marek. Do Polski 4.00 złote. Wpłacić należy na konto nasze P. K. O. Warszawa numer 194 159.

Ojców mowy, ojców wiary
Brońmy zgodnie: młody, stary!

Niech będzie pochwalony
Jezus Chrystus!

Ogłoszenia przyjmuje się za opłatą 5 fenigów za 1-milimetrowy wiersz sześciołamowy. Wiersz reklamowy 15 fenigów. — Redakcja i administracja: Allenstein Ostpr., Mühlenstr. 2. Telefon nr. 2531. Pocztowe konto czekowe: Königsberg 2364. Rękopisów redakcja nie zwraca.

Rok 52 | Allenstein (Olsztyn), na piątek 4 marca 1938 | Nr. 52

Już pojutrze
w Berlinie, dnia 6-go marca 1938 r.
Kongres Polaków w Niemczech

Zmarł Gabriel d' Annunzio

Poeta narodowy Włoch, polityk-nacjonalista i żołnierz-bohater.

Rzym. W Gardone na włoskiej Riwierze zmarł w wieku 75 lat wielki poeta narodowy Włoch Gabriel d'Annunzio.

Gabriel d'Annunzio, który po dojściu Mussoliniego do władzy dołożył sobie tytuły hrabiego Montenivoso i hrabiego Fiume, nazywał się właściwie Gabriel Rapagnetta. Urodził się w roku 1854.

Już za czasów gimnazjalnych w Rzymie wydał swe pierwsze utwory literackie. Najdojrzalsze z jego późniejszych dzieł — to „Francesca da Rimini“ i „Może tak, może nie“, w którym w poetyckiej formie opiewa postępy lotnictwa. Annunzio przechodzi do literatury jako powieściopisarz, nowelista poeta i świetny stylista, obdarzony bogatym słownictwem i niewyczerpaną fantazją.

Jako polityk wystąpił Annunzio już w latach 1890—1900, kiedy był posłem. Jako duchowy wódz włoskiego nacjonalizmu występował w latach 1912 i późniejszych, kiedy w entuzjastycznych hymnach wojennych uwiecznił zdobycie Tripolisu przez Włochów. Wojna światowa zastała go w Paryżu, skąd wnet wrócił do kraju. Wojnę przebył jako lotnik; podczas lotu nad Wiedniem stracił oko. Gdy adriatyckie miasto Fiume (Rieka) zostało traktatami przyznane Jugosławii, Annunzio zebrał oddział ochotników, z którymi obsadził miasto; plan obsadzenia Dalmacji nie udał mu się.

Jeszcze przed dojściem Mussoliniego do władzy w roku 1922 Annunzio wycofał się z czynnej polityki. Kilka lat później pogodził się z dyktatorem włoskim, który go często odwiedzał w jego siedzibie nad jez. Garda. W roku 1925 został Annunzio mianowany generałem lotnictwa bez przydziału służbowego.

Mussolini podarował mu wybrakowany torpedowiec „Puglia“, którego Annunzio ustawił w ogrodzie swej willi; na przybycie znamienitych gości rozlegały się z torpedowca strzały powitalne. Torpedowiec „Mass“, przy którego pomocy Annunzio zdobył Fiume, stanął na kotwicy na jez. Garda.

Ostatnie lata swego życia poświęcił Annunzio twórczości literackiej. Po zgonie Marconiego został prezesem akademii królewskiej w Rzymie. Zmarł wskutek osłabienia organizmu zadawnionym przeziębieniem.

×

Kanclerz Hitler przesłał Mussoliniemu z okazji zgonu Gabriela d'Annunzio telegram kondolencyjny

Gabriel d'Annunzio

Stosunek rządu angielskiego do Ligi Narodów

Londyn. W odpowiedzi na interpelację poselską w kwestii stosunku rządu angielskiego wobec Ligi Narodów oświadczył premier Chamberlain:

„Rząd Jego K. M. ma nadzieję, że Liga będzie zrekonstytuowana w takiej formie i w takim składzie członków, by mogła polegać na własnych siłach dla wykonania funkcyj, dla których została stworzona. Rząd JKM. uczyni wszystko, co jest w jego mocy, by doprowadzić do tego.“

Oświadczenie premiera Chamberlaina komentowane jest tutaj powszechnie jako wyraźne potwierdzenie opinii, że Anglia nie widzi już w Lidze Narodów podstawy swej polityki zagranicznej i że rząd angielski dla zrealizowania swych zamiarów politycznych nie zamierza korzystać obecnie z instrumentu Ligi Narodów.

Armia sowiecka nie przejdzie

przez terytorium Rumunii.

Rzym. Virginio Gayda, omawiając na łamach „Giornale d'Italia“ nową konstytucję rumuńską, zwraca szczególną uwagę na art. 91, głoszący, że żadna armia cudzoziemska nie będzie mogła przemaszerować przez terytorium rumuńskie, chyba za zezwoleniem specjalnej ustawy.

Postanowienie to uważać należy za rewizję zobowiązań, zawartych w art. 16 paktu Ligi Narodów, który w stosunku do Rumunii oznaczałby właściwie obowiązek przepuszczenia wojsk sowieckich przez terytorium rumuńskie. (?)

×

Rumunia — pisze Gayda — występuje dzisiaj przeciwko automatyzmowi zobowiązań ligowych, podobnie jak postąpiły już Belgia, Szwajcaria i państwa skandydawskie. Rewizja statutu Ligi Narodów drogą jednostronnych decyzyj poszczególnych państw, jest w toku, — kończy Gayda.

8-dniowa wizyta Hitlera w Rzymie

Berlin. Urzędowo komunikują: Wizyta Kanclerza Hitlera we Włoszech odbędzie się w pierwszej połowie maja. Podczas swego pobytu we Włoszech, który potrwa około 8 dni, Kanclerz odwiedzi Rzym, Florencję i Neapol. W Rzymie zamieszka w Kwirynale.

Program wizyty Kanclerza Hitlera przewiduje rewią floty oraz przegląd armii lądowej, lotnictwa oraz trzy wielkie manifestacje partii faszystowskiej na cześć Kanclerza.

Podróż dyplomatyczna min. Becka

Warszawa. Minister Beck — zgodnie z ustalonym już programem — przybędzie do Rzymu w dniu 8 marca.

Zgodnie z przyjętym zwyczajem, min. Beck w czasie pobytu w Rzymie złoży wizytę w Watykanie kardynałowi sekretarzowi stanu Pacelli'emu.

W czasie swego pobytu we Włoszech, min. Beck zwiedzi miasta zbudowane na osuszonych przez rząd faszystowski błotach pontyjskich.

W odpowiedzi na wizytę rzymską min. Becka ma nastąpić w najbliższych miesiącach wizyta min. Ciano w Warszawie.

Następnie min. Beck uda się na pokładzie jednego z okrętów wojennych z oficjalną wizytą do Sztokholmu, skąd pojedzie do Tallina. Będzie to rewizyta szwedzkiego i estońskiego ministrów spraw zagranicznych, którzy w roku zeszłym bawili w Polsce.

Pierwsza wizyta ambasadora polskiego u lorda Halifaxa

Londyn. Ambasador Raczyński przyjęty był przez lorda Halifaxa. Było to pierwsze oficjalne zetknięcie się ambasadora R. P. z nowym ministrem spraw zagranicznych W. Brytanii. W toku półgodzinnej rozmowy ambasador Raczyński i lord Halifax dokonali wymiany poglądów na temat obecnej sytuacji międzynarodowej.

Stanowisko Belgii wobec Ligi Narodów

Bruksela. Premier Janson, przemawiający na przyjęciu, wydanym przez korespondentów zagranicznych, oświadczył m. in., że Liga Narodów nie ziściła pokładanych w niej nadziei. Obecnie jedni ją opuścili, inni zaś jej nie ufają. Belgia mimo to nie opuści Ligi Narodów.

Ponadto premier oświadczył, że Belgia uzna w najbliższym czasie Imperium Włoskie i zamierza ożywić stosunki handlowe z Włochami.

Premier Janson udziela całkowitego poparcia ministrowi spraw zagr. Spaakowi, atakowanemu obecnie przez skrajny odłam socjalistów z Vandervelde Brouckerem na czele.

Kongres Polaków w Niemczech — 6 marca w Berlinie

Pamiętaj o wszystkim!

Nalepki na walizki

Przy wyjeździe do Berlina zostaną wydane wszystkim uczestnikom Kongresu specjalne nalepki na walizki.

Nalepki te należy najpierw wypisać wyraźnie i czytelnie. I to: nazwisko, imię, dokładny adres, a następnie dopiero nalepić na walizce.

W ten sposób w razie zaginięcia walizki odnajdzie się ona dzięki tej nalepce i zostanie zwrócona właścicielowi, którego nazwisko jest wypisane na niej.

JEDZIEMY NA KONGRES!

W kilku wierszach

Berlin. Pastor Marcin Niemöller, **przeciw któremu toczył się proces o nadużywanie ambony do celów politycznych i o zaniepokojenie opinii publicznej, został skazany na 7 miesięcy twierdzy a za dalsze trzy przewinienia dotyczące nierespektowania zarządzeń państwowych na grzywną w łącznej sumie 1700 mk.**

×

Tokio. Pat. **Według wiadomości, nadchodzących z Pekinu, wojska japońskie otoczyły około 250 tys. żołnierzy chińskich nad Żółtą Rzeką w pobliżu prowincji Szansi. Wojska japońskie dokonały w tych miejscowościach podwójnego ruchu, posuwając swe kolumny z północy i wschodu w kierunku Rzeki Żółtej.**

×

Gdynia. **Przybył do Gdyni z Nowego Jorku m/s „Batory", przywożąc przeszło 100 pasażerów i 2011 ton ładunku, w tym 500 samochodów. Jest to rekordowa ilość ładunku, przywiezionego dotychczas przez „Batorego".**

×

Rzym. Pat. **W odległości 200 km. od oazy Kufra został odnaleziony przez ekspedycję ratunkową pod dowództwem marsz. Balbo, zaginiony samolot Marzottiego. Wszyscy członkowie załogi są zdrowi i cali.**

Ochrona lotnicza

Berlin. Pat. Narodowo-socjalistyczna korespondencja prasowa omawia wyniki 4-letniej działalności „Luftschutzu". Związek ten, mający za zadanie przygotowanie obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej Rzeszy, liczy obecnie 11 milionów członków, przy czym 5 milionów stanowią członkowie w pełni przygotowani do pełnienia swych funkcyj. „Luftschutz" zbudował dotychczas 14 tys. wzorowych schronów, zorganizował 63 tys. kół lokalnych i stworzył 2500 poradni fachowych. Związek ma w najbliższej przyszłości stworzyć około 3000 szkół, mających na celu szkolenia wykwalifikowanych członków.

O wypiek chleba pełnoziarnistego

Berlin. Pat. Na wielkim wiecu piekarzy w Berlinie przemawiał prof. dr. Wirz, członek rady rzeczoznawców higienicznych. Prelegent uzasadniał obszernie konieczność wyrabiania chleba pełnoziarnistego (z otrębami). Mówca omówił przyczyny, które skłaniają naród niemiecki do zaprzestania używania mąki, pozbawionej otrębów, wymieniając m. in. konieczność poczynienia zapasów. Następnie przedstawił on względy zdrowotne, przemawiające za chlebem pełnoziarnistym, twierdząc, iż w bliskim czasie należy oczekiwać wydania zakazu uszlachetniania mąki.

Akty sabotażu w lotnictwie angielskim

Londyn. Angielskie ministerstwo lotnictwa wydało urzędowy komunikat, w którym przyznaje, że przy najnowszych samolotach bombowych, które miały być wypróbowane w pobliżu Manchesteru, dokonane zostały akty sabotażowe.

Komunikat ministerstwa stwierdza, że przy dwóch samolotach, które odbyć miały loty próbne z lotniska Ringway pod Manchesterem, odkryte zostały uszkodzenia. Istnieją powody pozwalające przypuszczać, że uszkodzeń samolotów dokonano w zamiarach zbrodniczych. Sprawę bada żandarmeria wojskowa wespół z policją.

Dzisiejszy „New Chronicle" przynosi pewne szczegóły akcji sabotażowej o której mówi komunikat ministerstwa lotnictwa. Otóż przy dwóch bombowcach nieznani sprawcy porobili dziury w zbiornikach benzyny. Uszkodzenia zauważono w ostatniej chwili przed startem.

W Berlin-Wannsee położył generał lotników Milch kamień węgielny pod nowy gmach szkoły przeciwlotniczej.

Żądania komunistów czeskich

Praga. Nowym hasłem w agitacji, prowadzonej przez partię komunistyczną, jest twierdzenie, iż jedynym ratunkiem dla zagranicznej polityki czeskiej jest wzmocnienie sojuszu z sowietami, których armia wystąpi w obronie Czechosłowacji o ile będzie miała zaufanie do szczerości zagranicznej polityki czeskiej. Na ostatnim wiecu urządzonym w Pradze mówcy komunistyczni podkreślali, iż dowodem tej szczerości byłaby bardziej zdecydowana polityka wewnętrzna czeska, polegająca na zniszczeniu czeskiej prawicy oraz wyeliminowaniu z rządu partii agrarnej, dążącej, jak wiadomo, do porozumienia z mniejszością niemiecką. W szeregu miast prowincjonalnych otrzymano wiadomości, iż lewicowe i socjalistyczne stronnictwa czeskie udzielając poparcia tej agitacji urządzają wspólne wiece z komunistami.

Znamienny głos.

Uwagę kół politycznych zwrócił tu artykuł organu katolickiej partii ludowej „Venkova", pismo to pisze dosłownie: Nie powinniśmy ukrywać, iż Mała Ententa, o której założenie i utrzymanie tak bardzo zabiegał dr. Benesz jest w znacznym stopniu rozbita, zwłaszcza polityka Jugosławii wskazuje, iż chociaż nie rozrywa ona formalnie Małej Ententy, to jednak stosuje politykę najzupełniej od niej niezależną, w zakończeniu pismo polemizuje z głosami lewicowych kół czeskich na temat ostatnich wydarzeń ironizując optymizm co do roli Ligi Narodów w polityce europejskiej i nieistniejącej „współpracy państw Małej Ententy".

Ameryka zmienia swe plany mobilizacyjne

Jak już krótko donosiliśmy, władzom Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej udało się wykryć wielką szajkę szpiegowską. Dotychczas zawiadomiono o aresztowaniu 3 osób, które dostarczały niewymienionemu państwu europejskiemu informacyj o tajemnicach wojskowych Stanów Zjednoczonych. Dwie z aresztowanych osób przyznały się do uprawiania szpiegostwa. Policja jest w posiadaniu klucza szyfru, którym szpiedzy przesyłali dalej swoje informacje.

O rozmiarach afery szpiegowskiej świadczy fakt, że Rumrich przez podstępne manipulacje starał się zdobyć 59 amerykańskich paszportów, mających służyć osobom, udającym się do Rosji. **Przy Rumrichu znaleziono szczegółowe informacje o armii amerykańskiej oraz plany fortyfikacyj nadbrzeżnych, m. in. koło kanału Panamskiego.** Rumrich przesyłał te wiadomości do Europy osobom, o których komunikaty oficjalne nie wspominają. Rumrich przyznał się, że chciał wejść w posiadanie 59-ciu paszportów, by umożliwić członkom organizacji szpiegowskiej wjazd do Rosji w chaerakterze szpiegów sowieckich. U innych uczestników afery znaleziono **plany nowego lotniskowca amerykańskiego,** znajdującego się jeszcze w budowie. Dla przesyłania wiadomości planów itd. posługiwano się personelem statków transatlantyckich.

Akcja, zmierzająca do likwidacji szajki szpiegowskiej, trwa w dalszym ciągu, przy czym cała tajna policja postawiona jest na nogi. Według doniesień dziennika „Daily Mirrir", sztab główny amerykański wobec wykrycia afery przystąpił do zmiany tajnych planów mobilizacyjnych, do zastąpienia kluczów szyfrowych artylerii nadbrzeżnej i lotnictwa oraz do opracowania nowych planów obrony kanału Panamskiego. Jeżeli by ta wiadomość sprawdziła się, świadczyło by to o zdobyciu przez szajkę dokumentów sztabu głównego amerykańskiego.

Dardanele na wypadek wojny

Angora. Między Grecją a Turcją zawarte zostały dodatkowe gwarancje natury wojskowej i dyplomatycznej, które wprawdzie zredagowane są ogólnikowo, jednak zupełnie dokładnie określają rolę jaką odegrać ma cieśnina Dardaneli na wypadek wojny. Turecka agencja telegraficzna donosi w tej sprawie:

Grecki premier Metaxas i turecki minister spr. zagr. Ruszdi Aras parafowali w poniedziałek dodatkowy układ do istniejących już grecko-tureckich traktatów przyjaźni z października 1930 i września 1933 r. Nowy układ podpisany zostanie przez premierów obu państw w czasie projektowanej wizyty tureckiego premiera w Atenach w kwietniu bież. roku.

Układ dodatkowy zawarty został na razie na lat 10. Postanawia on, że na wypadek niesprowokowanego ataku na jedno z obu państw, państwo niezaatakowane będzie przestrzegało ścisłej neutralności a w razie potrzeby przeciw stawi się siłą próbom transportu wojsk lub materiału wojennego państwa atakującego przez własne terytorium. Oba państwa zobowiązują się na wypadek wybuchu wojny wszcząć próby pojednawcze między zaatakowanymi a atakującym. Gdyby próby takie nie osiągnęły żadnego skutku, oba państwa zastanowią się wspólnie, jakie winny zająć stanowisko.

W końcu oba państwa zobowiązują się nie tolerować na swym terytorium organizacyj wrogo nastawionych wobec rządu jednego z nich.

Umizgi czeskie

Praga. Pat. Liczne komentarze wywołały tu otrzymane z Pilzna wiadomości o manifestacji na cześć armii czerwonej, urządzonej przez „Stowarzyszenie dla stosunków kulturalnych i gospodarczych ze Związkiem Sowieckim" przy udziale b. legionistów czeskich oraz oficerów armii czynnej. Najsensacyjniejszym momentem zebrania był odczyt majora czeskiej armii Ptaszyńskiego, który w odczycie swym podkreślił, iż w chwili, gdy Europa podminowana jest prochem, coraz jaśniej w przekonaniu ludności czeskiej występuje „Związek Sowiecki i jego potężna armia jako najwięksi obrońcy samodzielności Czechosłowacji". Po odczycie sala, na której było obecnych sporo oficerów czeskich, urządziła mu burzliwą owację.

Zgon ś. p. prof. Władysława Grabskiego.

Dnia 1 marca o godz. 2.45 w nocy zmarł w Warszawie po dłuższej chorobie Władysław Grabski, premier Rzeczypospolitej w latach 1920, 1924 i 1925, minister Skarbu w latach 1919, 1923, 1924 i 1925, minister Rolnictwa w r. 1918, zasłużony działacz społeczny. Zmarły liczył 65 lat.

Na zdjęciu podobizna ś. p. prof. Władysława Grabskiego.

„Nowe tarcia“
w Podkomitecie Nieinterwencji

Londyn. Dzienniki londyńskie donoszą o poważnych trudnościach, jakie wynikły znów w łonie podkomitetu Nieinterwencji w Hiszpanii i z racji których odkładane jest zwołanie posiedzenia tego podkomitetu.

Po przyjęciu przez Włochy i Niemcy formuły brytyjskiej w sprawie wycofania obcych ochotników z Hiszpanii, wydawało się na pierwszy rzut oka, że trudności zostały przezwyciężone i że komisje mieszane niedługo wyjadą na teren walk. Tymczasem, jak ujawnia obecnie prasa angielska, przyjęcie przez Włochy i Niemcy formuły brytyjskiej, związane zostało z pewnymi warunkami, wysuniętymi przez Niemcy, a mianowicie, aby bezzwłocznie w chwili wyjazdu komisyj zostały wprowadzone w życie przewidziane w planie brytyjskim obostrzone zarządzenia nowej międzynarodowej kontroli lądowej na granicy francusko-hiszpańskiej. Temu opiera się bardzo kategorycznie Francja, wskazując na to, że plan brytyjski przewiduje równoległe zaprowadzenie kontroli lądowej i morskiej.

Rozbieżność między punktami widzenia Niemiec i Włoch z jednej strony, a z drugiej strony Francji i popierających ją W. Brytanii i Związku Sowietów jest tak zdecydowana, że osiągnięcie porozumienia w łonie Podkomitetu Nieinterwencji, wydaje się być celem bardzo odległym.

Kongres Polaków w Niemczech — 6 marca w Berlinie.

Dostęp na Kongres!

Na uroczystości Kongresowe odbywające się w „Theater des Volkes“ można być dopuszczonym jedynie po okazaniu karty uczestnictwa i biletu wstępu. Miejsca na sali są numerowane.

Legitymacje upoważniające do wstępu na salę Kongresową doręczone zostaną uczestnikom przez osoby kierujące wyjazdem.

Celem zachowania ładu i porządku należy na salę Kongresową wchodzić i wychodzić drzwami wskazanymi na bilecie i zajmować zaraz odpowiednie miejsca. Na salę Kongresową wchodzić można dnia 6 marca od godz. 11-ej przedpołudniem.

Prasa sowiecka żąda kary śmierci dla Bucharina i towarzyszy

Moskwa. Cała prasa zamieściła artykuły wstępne, poświęcone omówieniu przestępstw, dokonanych przez członków t. zw. bloku prawicowo-trockistowskiego. Chociaż proces jest dopiero w toku dla prasy sowieckiej wszystko jest jasne, a wina oskarżonych jest przesądzona. Prasa dla tego domaga się wyroku śmierci na wszystkich podsądnych.

„Prawda“ podkreśla, że oskarżeni działali według wskazówek sztabów generalnych niektórych państw, lecz zdemaskowanie bloku prawicowo-trockistowskiego pokrzyżowało plany obcych wywiadów.

Jak z tego widać, proces m. in. będzie miał za zadanie spotęgowanie przeświadczenia w społeczeństwie sowieckim, że ZSRR. grozi niechybna wojna ze strony państw faszystowskich.

Niektóre dzienniki z „Izwiestiami“ i „Prawdą“ na czele składają podziękowanie Jeżowowi za wykrycie t. zw. bloku prawicowo-trockistowskiego.

Paryż. Prasa wykazuje specjalne zainteresowanie dla osoby b. ambasadora sowieckiego w Paryżu Rakowskiego, który ma duże stosunki w kołach politycznych Francji. Dzienniki przypominają, iż Rakowski, z pochodzenia Bułgar z Dobrudży rumuńskiej, ukończył medycynę na uniwersytecie w Montpellier. Przed wojną zamierzał nawet osiedlić się na stałe we Francji, przyjąć obywatelstwo, a także zamierzał kandydować do Izby Deputowanych z ramienia partii socjalistycznej. Przez dłuższy czas wykonywał praktykę lekarską w małym miasteczku francuskim, lecz na skutek zatargów z policją francuską musiał opuścić Francję przed wojną europejską i powrócić do Rumunii.

Kariera dyplomatyczna Rakowskiego w Paryżu już na stanowisku ambasadora sowieckiego zakończyła się skandalem. Dzienniki przypominają, iż został on odwołany z Paryża na prośbę rządu francuskiego, który zareagował ostro na odezwę, wydaną przez Rakowskiego do robotników francuskich, w której oświadczył, iż „wszyscy uczciwi robotnicy w krajach kapitalistycznych winni dążyć do klęski swoich rządów.“

Słowacja musi należeć do Słowaków

Bratisława. W Rużomberku odbyła się wielka manifestacja słowackiego stronnictwa ludowego, na której m. in. przemawiali ks. Hlinka i poseł Sidor. Ks. Hlinka oświadczył, że **naród słowacki nigdy nie zrzeknie się autonomii i dopóki jej nie uzyska, słowackie stronnictwo ludowe nie zaprzestanie swej polityki opozycyjnej i nie weźmie udziału w rządzie, do którego starają się go wciągnąć stronnictwa centralistyczne. Słowacy, jako odrębny naród** — mówił ks. Hlinka — **nigdy nie będą Czechosłowakami.** Z tymi, którzy nie uznają naszego narodu, nigdy na jednej ławie nie zasiądziemy. Słowacy chcą być panami u siebie w domu. **Słowacja musi należeć do Słowaków.** Poseł Sidor poddał ostrej krytyce politykę zagraniczną rządu praskiego, stwierdzając, że **sojusz z Rosją Sowiecką kompromituje państwo czeskosłowackie w oczach świata** i może doprowadzić do zupełnej izolacji Czechosłowacji. Jeśli państwo czeskosłowackie chce tego uniknąć, to rząd winien zerwać wszelkie związki z Sowietami i dążyć do zawarca innych, bardziej celowych sojuszów.

W powziętej rezolucji podkreślono, że Słowacy nigdy nie zrzekną się umowy Pittsburskiej i walkę o jej urzeczywistnienie doprowadzą do końca, podniesiono konieczność współpracy z innymi stronnictwami, stojącymi na gruncie autonomistycznym, wyrażono ks. Hlince uznanie za jego ofiarną walkę o prawa narodu słowackiego i wysunięto postulat zmiany polityki zagranicznej Czechosłowacji przez zaniechanie współpracy z Sowietami i przyjęcie orientacji chrześcijańskiej.

Podzięka Kanclerza dla generałów

Berlin. Kanclerz Rzeszy Hitler przesłał do generałów, którzy na podstawie zarządzenia z dnia 4 lutego br. przeszli w stan spoczynku, w serdecznym tonie utrzymane pisma dziękczynne, w których jeszcze raz wyraził im swoje uznanie za wybitne zasługi dla armii. Jednocześnie przesłał im Kanclerz Hitler swoje fotografie z własnoręcznym podpisem.

Benesz wyciąga rękę do Henleina

Berlin. Jak się dowiaduje „Völkischer Beobachter“ z miarodajnego źródła, prezydent Czechosłowacji Benesz wyraził przed paru dniami życzenie osobistego spotkania się z Henleinem, przewódcą stronnictwa Niemców sudeckich, aby na podstawie memorandum, zredagowanego przez to stronnictwo, omówić zasadnicze postulaty Niemców sudeckich w Czechosłowacji.

Żurawie jezioro w Czechach

Na granicy sasko-czeskosłowackiej, leży błotniste i pokryte sitowiem i zaroślami jeziorko o powierzchni 30 ha. Okolica jeziora jest górzysta i obfituje w dziką zwierzynę wszelkiego rodzaju, a nawet w dziś tak rzadkie w Europie głuszcze. Najbliższe miasteczko Aschberg leży na wysokości 930 metrów i rzadko jest przez obcych odwiedzane. Ponieważ brzegi jeziora są błotniste i niedostępne — bagno zamieszkałe jest przez wszelkie dzikie ptactwo, m .in. i żurawie. Wskutek żądania uczonych, którzy na tym odludziu obserwować mogli życie rzadkich gatunków zwierząt — całe jezioro i okolice jego uznane zostały przez rząd czeskosłowacki za rezerwat, gdzie procesy przyrody odbywają się bez wszelkiej interwencji człowieka, nie mającego tam teraz wstępu.

Wielki pożar hotelu

Kopenhaga. Straszny w swych skutkach, olbrzymich rozmiarów pożar, wybuchł w jednym z większych hoteli w Helsingoer.

Pożar zauważyła jako pierwsza pewna kobieta, która przestraszona rzuciła się z okna na ulicę i poniosła śmierć na miejscu. Goście i personel hotelowy musieli się ratować również oknami, wyskakując na ulicę do płachty przygotowanej przez strażaków, lub przy pomocy drabin strażackich. Przy skoku do płachty ratowniczej jeden z uciekających chybił celu i legł z roztrzaskaną głową na ulicy. Trzecią ofiarą śmiertelną pożaru był kucharz hotelowy, który zaczadziwszy się w dymie, zginął w płomieniach.

Pożar, który w mgnieniu oka objął wnętrze hotelu, tarasując wszystkim obecnym drogę ucieczki przez klatkę schodową, przeniósł się wnet na cały hotel, który spłonął niemal doszczętnie.

Miły głos o Polsce

Radny miasta Boston C. A. Norton na szpaltach bostońskiego pisma „Boston Post“ kreśli swe uwagi o Polsce, chwaląc jej zwyczaje, nadto piękność pieśni ludowych, jakie w Polsce słyszał.

„Nie było w Europie — pisze autor m. in. — **takiego kraju, który by w czasie wojny światowej ucierpiał tyle, co Polska“.** Autor wspomniał też o wielkiej polskiej uczonej Marii Curie-Skłodowskiej, która „mogłaby zdobyć miliony przez opatentowanie radium, a jednak była uboga i poświęciła swój wynalazek cierpiącej ludzkości. Urodziła się i wychowała w Polsce i zawsze kochała swą Ojczyznę.“

Norton tak kończy swój artykuł: „Wybitny pisarz Józef Conrad także w Polsce się wychował. Kiedy byłem na tej ziemi, pomyślałem o młodym Polaku Kazimierzu Pułaskim, który pośpieszył tu na pomoc generałowi Washingtonowi w wojnie o niepodległość Ameryki i jako 26-letni młodzieniec dowodził całą kawalerią Stanów Zjednoczonych, żeby w tej wojnie oddać swoje życie dla amerykańskiego narodu. Dziś najdroższy kawał drogi w Ameryce jest nazwany jego imieniem „Pulaski Higway“ w New Jersey i miliony amerykańskich dzieci szkolnych mogą wam powiedzieć coś o życiu tego wybitnego Polaka, który oddał wszystko, by co miał najdroższego, Ameryce, kiedy ta znajdowała się w godzinie potrzeby“.

Podobne szczere i prawdziwe spostrzeżenia i uwagi amerykańskiego autora w piśmie popularnym, jakim jest „Boston Post“, są cenne dla Polski i Narodu Polskiego, bo uczą Amerykanów o wielkich Polakach, o pięknych zwyczajach ludowych w Polsce i mówią nam, że obcym podoba się Polska, skoro tak jak Norton prawie każdego roku do niej jadą, by potem swoimi wrażeniami się dzielić i przy jaźń dwóch narodów pogłębiać i rozpowszechniać.

Rodzice

Mówcie z dziećmi Waszymi w domu po polsku, uczcie je czytać i pisać po polsku. Mowa ojczysta, to skarb najdroższy, to spuścizan której zaprzepaścić nam nie wolno

KRONIKA

Kalendarz dnia

4 Marzec

Piątek

Kazimierza król., Lucjana
Słowiański: Kazimira
Słońca wsch. 6.17, zach. 17.20.
Księżyca wsch. 6.38, zach. 20.27.

Kronika historyczna:
1386. Koronacja króla Jagiełły w Krakowie.
1484. Zmarł w Wilnie królew. Kazimierz, późniejszy święty kan. 1522 i patron Polski.
1648. Ślub Jana Kazimierza z Marią Ludwiką.
1863. Langiewicz zwycięża pod Pieskową Skałą.

Przysłowia ludowe:
Na św. Kazimierza, skowronek przybieża.

Ciekawe wiadomości:
Ludność Warszawy wypija dziennie przeszło 220 tysięcy litrów mleka, co mieści się w 22 wagonach.

Rady praktyczne:
Na stłuczone miejsce na ciele natychmiast przyłożyć zimny okład.

Aforyzmy:
Ludzie niezdolni do żadnego zawodu utrzymują, że są do czegoś lepszego stworzeni.

Okres Wielkiego Postu

Jak wskazuje historia biblijna, Bóg zawsze wysłuchiwał modlitwę połączoną z umartwieniem i postem. Trwały takie posty zwykle 40 dni. Mojżesz, przygotowując się do odebrania Przykazań, Eliasz przed wzięciem do nieba, Daniel przed objawieniami pościli po 40 dni. Tak samo i Chrystus Pan do dzieła odkupienia przygotował się czterdziesto — dniowym postem.

Na tę pamiątkę ustanowił Kościół t. zw. Wielki Post, który również trwa 40 dni, a rozpoczyna się w Środę Popielcową. Pierwsza niedziela w tym okresie nazywa się Wstępną, gdyż jest niejako wstępem, czyli rozpoczęciem Wielkiego Postu. Druga z rzędu jest Niedziela Sucha, gdyż następuje po Suchych Dniach wiosennych, w których obowiązuje szczególniejszy post, czyli powściągliwość od obfitego i tłustego jedzenia, zadawalnianie się jałowym, „suchym" pożywieniem.

Trzecia niedziela wielkopostna nosi znów nazwę „Głuchej", ponieważ nabożeństwo w tym dniu odprawia się bez śpiewów. Następnie przychodzi Niedziela Śródpostna, której nazwę można łatwo zrozumieć, zważywszy, że niedziela ta przypada na środek okresu wielkopostnego.

Jako piątą mamy niedzielę Męki Pańskiej, czyli Pasyjną, która zaczyna właściwy okres w Kościele rozpamiętywania męki Zbawiciela. Na znak żałoby i smutku pokrywa się krzyże i obrazy po kościołach fioletowymi zasłonami.

Ostatnia niedziela postu nosi nazwę Palmowej, albo Kwietnej Niedzieli. Pierwsza nazwa pochodzi od poświęcanych w tym dniu palm na pamiątkę triumfalnego wjazdu Chrystusa do Jerozolimy, druga nazwa zaś — od wieńców i kwiatów, noszonych dawniej podczas procesji obok palm. W Niedzielę Palmową wskazuje Kościół na bliską śmierć Chrystusa Pana, co uwidacznia się w zwyczaju, że kapłan zamiast ewangelii czyta pasję, czyli opis męki i śmierci Zbawiciela.

— **Wycieczka studentów polskich.** Jak już donosiliśmy, przybyła do Olsztyna wycieczka studentów polskich z Wilna. Wycieczka ta bawiła przez 3 dni w Królewcu, gdzie zwiedziła różne instytucje naukowe.

W wtorek wycieczka przybyła do Olsztyna. Po zwiedzeniu miasta odwiedzili mili goście wydawnictwo naszej gazety, podejmowani w mieszkaniu pp. Pieniężnych z staropolską gościnnością. W przemówieniach tak gości jak i gospodarzy podkreślano łączność duchową wszystkich Polaków.

Następnie gości podejmował konsul Rzeczypospolitej Polskiej w Olsztynie.

Wieczorem goście z Kraju brali udział w skromnym wieczorku karnawałowym Towarzystwa Młodzieży w Olsztynie. Na wieczorek ten przybyła także Polonia Olsztyńska. Na sali świetlicy, gdzie się wieczorek ten odbywał, zapanował wnet nadzwyczaj miły i serdeczny nastrój.

Młodzież polska w Olsztynie podejmowała gości swych zakąskami i herbatką. Po spożyciu posiłku zabawiano się wspólnie przy śpiewie i tańcu. Goście wręczyli Towarzystwu Młodzieży w upominku karykaturę Marszałka Piłsudskiego w gipsie. Za upominek ten dziękował gościom prezes Tow. Młodzieży.

W środę mieli goście sposobność odwiedzić pomnik tannenberski.

Bardzo serdeczny nastrój zapanował, gdy się wieczorem zebrali goście i Polonia olsztyńska na wieczorek pożegnalny. Przemówienia wygłoszone na tym wieczorku pozostaną nam jak zapewne i gościom naszym na długo w miłej pamięci.

Ciężkie były chwile rozstania, to też odprowadziliśmy gości jeszcze na dworzec, gdzie żegnaliśmy ich ostatnim braterskim uściskiem dłoni.

— **Wojna z szczurami.** Jak w całym powiecie tak i w Olsztynie rozpoczęto akcję tępienia szczurów. Gryzonie te niszcząc bowiem żywność stanowią pozatem wielkie niebezpieczeństwo dla zdrowia ludności, gdyż rozwłóczą zarazki chorobotwórcze.

KRONIKA ZIEMI MALBORSKIEJ

— **Sztum** (Stuhm). Rodzinie dojarza Faltinowskiego w Pozylii narodziło się w tych dniach 14 dziecko. 9-cioro dzieci żyje.

— **Malbork** (Marienburg). W wiosce Starepole bawiły się dzieci na ulicy. Syn robotnika K. nie zauważywszy zbliżającego się samochodu, został najechany i tak ciężko pokaleczony, że zmarł, nie odzyskawszy przytomności.

Z MAZOWSZA

— **Ostróda** (Osterode). W Łukcie powstał pożar na posiadłości Hausmanna. Stodoła spłonęła, lecz dzięki akcji pomocniczej straży ogniowej, popartej przez oddział S. A. zdołano uchronić dalsze zabudowania przed pożarem.

Z INNYCH CZĘŚCI PRUS WSCHODNICH

— **Wystruć** (Insterburg). Robotnik Haja spotkawszy w drodze pewną dziewczynę, towarzyszył jej a przybywszy z nią na odludne miejsce, zamierzał ją zgwałcić. Dziewczyna się broniła i H. zbiegł. Został jednak wyśledzony i odpowiadał w tych dniach przed sądem. Został skazany na rok więzienia.

— **Królewiec** (Königsberg). Na ulicy Dt. Ordensring zderzył się dwa samochody. Kilku osób doznało ciężkich okaleczeń. Oba samochody zostały uszkodzone.

— Pewnemu handlarzowi skradziono podczas targu 1900 mk.

— W warsztacie stolarskim przy ulicy Yorkstr. powstał pożar, który wyrządził znaczne szkody. Przypuszcza się, że pożar został z zemsty podłożony.

KRONIKA POGRANICZA

— **Człuchów.** Dziwne rzeczy zdarzają się na świecie. Zdarzają się dziwaczne historie, których powodem często bywa... serce. Otóż nie dawno do jednej z miejscowości pow. człuchowskiego przyjechała do jednego z gospodarstw nowa służąca, która spędzała wszystkim młodym ludziom sen z powiek. Jednak dziewica okazywała dla wszystkich amantów zupełną obojętność. Jeden z nich postanowił za wszelką cenę wyznać swoją miłość i przestudiował w tym celu dokładnie wszystkie jej „dzienne wędrówki". Między innymi dowiedział się, że umiłowana w wieczór zamyka kurnik i postanowił tam właśnie wyznać swoje uczucia. Udał się więc wieczorem do kurnika i czekał. Rzeczywiście, niedługo rozległy się kroki i wierny kochanek już przygotowywał się do przemowy, gdy nagle... rums, i biedak znalazł się w rozkosznym sam na sam z... kurami. Dopiero kiedy późnym wieczorem wrócił gospodarz i został zaniepokojony hałasem w kurniku, wydostał się niefortunny młodzian na wolność.

— **Piła.** 18-letni Feliks S. z Piły uderzył swego kolegę, z którym się pogniewał żelazem przez głowę, raniąc go ciężko. S. odpowiadał za ten brutalny czyn przed sądem i został skazany na 6 tygodni więzienia.

Z DALSZYCH STRON

— **Berlin.** Z Hamburga donoszą, że zmarły tam w roku ub. przemysłowiec Paweł Kroenke dopuścił się przestępstw dewizowych na sumę 5 i pół miliona marek. M. in. Kroenke zdołał wywieźć do Holandii i umieścić w tamtejszych bankach 68 wielkich i 14 mniejszych sztab złota na ogólną sumę trzech i pół miliona marek. Za przestępstwa tego rodzaju ustawa o sabotażu gospodarczym przewiduje karę śmierci. Władze wdrożyły śledztwo celem wykrycia wspólników przestępstwa.

Sprzedaż drzewa

Urząd leśniczy Orneta sprzedaje drzewo na opał i do użytku w środę, dnia 9 marca od godz. 9-tej w karczmie Seidela w Buchwaldzie.

Urząd leśniczy Gipsowo sprzedaje drzewo do użytku, w środę, dnia 9 bm. w karczmie Grzywaczewskiego w Gipsowie.

5. ... e 50. Preußisch-Süddeutsche (276. Preuß.) Klassen-Lotterie
Ohne Gewähr — Nachdruck verboten

Auf jede gezogene Nummer sind zwei gleich hohe Gewinne gefallen, und zwar je einer auf die Lose gleicher Nummer in den beiden Abteilungen I und II

20. Ziehungstag — 2. März 1938

In der heutigen Vormittagsziehung wurden gezogen

2 Gewinne zu 50000 RM. 9234
4 Gewinne zu 20000 RM. 28087 118731
2 Gewinne zu 5000 RM. 176012
4 Gewinne zu 3000 RM. 4195 96608
24 Gewinne zu 2000 RM 1699 25515 35096 77974 79958 82660 86887 147805 251045 271438 304120 324707
50 Gewinne zu 1000 RM. 7747 13925 27960 45576 46078 56306 58544 70486 76533 77408 92990 156827 160854 177022 227864 234499 242227 264555 280500 287119 298333 359186 362563 383165 390692
114 Gewinne zu 500 RM. 10063 26853 36377 38779 39802 46430 50676 53105 54426 56702 70039 70277 75160 78042 79493 91686 92132 100943 104720 106577 113889 119869 125667 129718 130997 134357 143988 170730 196321 207730 221163 226937 231060 238980 256748 264016 273899 283381 290183 291271 292158 292609 294042 296730 304200 314783 320294 322694 323492 345948 346169 349062 349413 357012 366587 379161 386403
166 Gewinne zu 300 RM. 5578 12329 24620 28896 34162 48320 49905 50965 58960 65315 65787 76535 88975 91567 99537 102258 110260 123824 130864 138425 146840 155698 158570 158900 159938 160105 160961 165121 168766 171142 177910 178090 180228 181740 184969 188945 193301 193527 194782 198133 198715 210706 213467 215709 221846 222735 223688 224272 226509 226998 227598 244526 254805 267054 268149 275332 276664 279132 280068 280089 280786 288645 290481 293212 293492 294702 301043 308768 312187 321686 331008 340049 341641 356259 357507 359216 370983 377314 383543 384104 399593 399600 399716

In der heutigen Nachmittagsziehung wurden gezogen

2 Gewinne zu 10000 RM. 292002
4 Gewinne zu 5000 RM. 480 48963
4 Gewinne zu 3000 RM. 325989 383315
14 Gewinne zu 2000 RM. 2047 66591 119297 156385 166490 194569 222570
26 Gewinne zu 1000 RM. 65521 87286 110497 133487 134926 159757 175302 206824 279606 286468 292545 365802 369782
94 Gewinne zu 500 RM. 26914 27631 56689 64102 68302 74910 86851 96778 100806 106372 109059 109984 135419 135434 138939 140083 143495 152022 167887 168085 171524 172366 180849 184930 186480 189608 193635 198482 202798 208079 211672 211787 211951 262991 275504 306744 315754 323313 326812 327830 352780 357766 363942 389321 390366 397182 398999
180 Gewinne zu 300 RM. 48 6972 10638 16487 26310 36668 41... 49352 52810 61035 65926 68763 73865 84076 85046 93841 96... 99748 103358 105146 113400 116357 117101 117717 119624 122... 129068 135079 139750 141153 146977 147481 147799 156552 171... 176096 176213 179757 180012 185866 186846 197985 207706 2104... 212794 228633 225053 233302 233588 241304 245014 248112 257... 262079 262153 263573 264264 265899 266130 268488 274001 2811... 289935 291150 300875 304379 305429 324957 325187 331214 331... 332113 333996 335319 338490 341057 347428 353121 356381 3601... 361775 361868 367991 370364 371996 374535 380398 382129 387... 399250

Im Gewinnrade verblieben: 2 Gewinne zu je 1000000, 2 zu je 500000, 6 zu je 20000, 32 zu je 10000, 52 zu je 5000, 118 zu je 3000, 108 zu je 2000, 862 zu je 1000, 1498 zu je 500, 3106 zu je 300, 72954 zu je 150 RM.

Program radiowy

rozgłośni warszawskiej

Sobota, 5 marca 1938.

6.15 Pieśń „Kiedy ranne". **6.20** Gimnastyka. **6.40** Płyty. **7.00** Dz. poranny. **7.15** Płyty. **8.00** Audycja dla szkół. **11.15** Audycja dla szkół: „Śpiewajmy piosenki". **11.40** Płyty. **11.57** Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. **12.03** Audycja południowa. **15.30** Wiadomości gospodarcze. **15.45** Teatr Wyobraźni dla dzieci: „Baśń o siedmiu krukach", słuchowisko. **16.15** Koncert. **16.50** Pogad. aktualna. **17.00** Tr. nabożeństwa z Ostrej Bramy w Wilnie. **17.50** Nasz program. **18.00** Wiad. sportowe. **18.10** Pogad. społeczna. **18.15** Piosenki (płyty). **18.30** Progr. na jutro. **18.35** Audycja dla wsi. **19.00** Audycja dla Polaków za granicą. **19.50** Pog. aktualna. **20.00** Koncert rozrywkowy. **20.45** Dziennik wieczorny. **21.45** „W kółko, Macieju" — skecz. **22.00** Koncert popularny Ork. Wileńskiej. **22.50** Ostatnie wiadomości.

Toruń

11.40 Płyty. **13.00** Płyty. **14.00** Wiadomości z Pomorza. **18.15** O muzyce wiadomości dla wszystkich IV audycja p. t. „Franciszek Liszt — wirtuoz i kompozytor". **23.00** Na dobranoc — płyty.

RUCH TOWARZYSTW

Olsztyn. Zebranie Oddziału Zw. Polaków Olsztyn nie odbędzie się w niedzielę dnia 6-go bm. lecz odłożone zostanie na niedzielę 13 marca.

Zarząd.

Druk i nakład S. Pieniężnego w Olsztynie. Redaktor za dział ogłoszeniowy również S. Pieniężny. D. A. I. 1938: 926. Cennik ogłoszeń nr. 3 z 1. 12. 1935.